MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI

MAGISTRAT DR. PAUL COPPINI

Seduta tat-2 ta' Ottubru, 2012

Citazzjoni Numru. 110/2005

Angelo Cauchi;

Maria mart Mario Grech;

Josephine mart Raymond Cassar

vs

Joseph u Carmela konjuġi Cauchi;

Marthese Cauchi

Illum it-Tlieta, 2 ta’ Ottubru 2012

Il-Qorti,

Rat iċ-Ċitazzjoni li permezz tagħha l-atturi, wara li ppremettew illi:

Illi l-atturi flimkien mal-konvenuta Carmela Cauchi hua l-werrieta ta’ missierhom Gioacchino Cauchi illi miet intestat fid-disgħa u għoxrin (29) ta’ Settembru ta’ l-elf disa mija u sebgħa u tmenin (1987);

Illi min-naħa tiegħi Gioacchino Cauchi huwa wieħed minn l-eredi ta’ ommu Josephine nee’ Mizzi illi mietet intestata nhar is-sebgħa (7) ta’ Diċembru ta’ l-elf disa’ mija u disa’ u għoxrin (1929), fi kwota ta’ wieħed minn sebgħa (1/7) indiviżi;

Illi fost il-beni li kienet tippossedi din Josephine nee’ Mizzi hemm nofs (1/2) indiviż fond bin-numru tmienja u sittin (68) u disgħa u sittin (69) drabi oħra tnejn u tmenin (82) u tlieta u tmenin (83) drabi oħra disgħa u sebgħin (79), Triq Frenċ ta’ l-Għarb, drabi oħra Triq il-Blata, Għarb;

Illi għalhekk Gioacchino Galea għandu wieħed minn sebgħa (1/7) ta’ sehem ommu minn dan il-fond, ċioè wieħed minn erbatax (1/14);

Illi n-nofs indiviż l-ieħor kien ta’ missier Gioacchino Cauchi u ċioè Anġlu Cauchi li miet fil-ħdax (11) ta’ Awwissu ta’ l-elf disa’ mija u tmienja u sittin (1968) u irregola l-wirt u s-suċċessjoni tiegħu permezz ta’ testment fl-atti tan-nutar Francesco Gauci tad-dsatax (19) ta’ Ġunju ta’ l-elf disa’ mija u sebgħa u erbgħin (1947);

Illi l-konvenuti huma l-werrieta ta’ Maria Cauchi li tiġi oħt Gioacchino Cauchi u li mietet fit-tlettax (13) ta’ Awwissu tas-sena elfejn (2000) u rregolat il-wirt u s-suċċessjoni tagħha permezz ta’ testment fl-atti tan-nutar Dottor Paul George Pisani tal-wieħed u tletin (31) ta’ Jannar ta’ l-elf disa’ mija u tnejn u disgħin (1992);

Illi l-konvenuti qiegħdin jippretendu illi qua werrieta ta’ l-imsemmija Maria Cauchi huma saru proprejarji assoluti tal-fond fuq imsemmi u iddikjarawh fid-denunzja tas-suċċessjoni ta’ l-imsemmija Maria Cauchi li saret fl-atti tan-Nutar Dottor Paul George Pisani fil-ħamsa (5) ta’ Ottubru tas-sena elfejn u ħamsa (2005), bħala li kien interament tagħha;

Illi fil-fatt dan il-fond ma kienx interament tal-mejta Maria Cauchi kif iddikjarat għaliex din wirtet in-nofs indiviż spettanti lil Angelo Cauchi u mhux in-nofs indiviż spettanti lil ommha Josephine Cauchi nee' Mizzi;

Illi sal-lum l-konvenuti għadhom jippretendu illi dak il-fond huwa interament tagħhom u li l-atturi ma għandhom l-ebda sehem minnu kif fil-verita hu, u minkejja diversi interpellazzjonijiet sabiex jirrettifikaw l-imsemmija dikjarazzjoni ta' trasferiment causa mortis, huma baqgħu inadempjenti;

Illi l-konvenuta Marthese Cauchi qiegħda wkoll tippretendi drittijiet fuq l-istss fond u riċentament applikat għal l-iżvilupp tiegħu.

Talbu lill-konvenuti jghidu ghaliex m'ghandiex din il-Qorti:

1. Tiddikjara illi l-atturi flimkien mal-konvenuta Carmela Cauchi qua eredi ta' missierhom Gioacchinohuma propjetarji ta' wieħed minn erbatax (1/14) indiviżi mill-fond bin-numru tmienja u sittin (68) u disgħa u sittin (69) drabi oħra tnejn u tmenin (82) u tlieta u tmenin (83) drabi oħra disgħa u sebgħin (79), Triq Frenċ ta' l-Għarb, drabi oħra Triq il-Blata, Għarb, Għawdex;

2. Tiddikjara illi l-konvenuti qua eredi ta' Maria Cauchi qatt ma kellhom jeddijiet fuq dik il-kwota ta' wieħed minn erbatax (1/14) minn l-imsemmi fond spettant lil mejjet Gioacchino Galea;

3. Konsegwentament tiddikjara illi d-dikjarazzjoni ta' trasferiment causa mortis magħmul mill-konvenuti fl-atti tan-Nutar Dottor Paul George Pisani fil-ħamsa (5) ta' Ottubru tas-sena elfejn u ħamsa (2005), kwantu dan jgħid illi l-imsemmi fond kien proprjeta' intiera ta' Maria Cauchi huwa skorrett;

4. Tikkundanna lil konvenuti sabiex qua eredi ta' Maria Cauchi ma jivvantaw l-ebda dritt fuq dik il-kwota ta'

wieħed minn erbatax (1/14) minn l-imsemmi fond spettanti lil mejjet Giocchino Galea;

Bl-ispejjes kollha nklużi dawk tal-protest ġudizzjarju tat-28 ta' April 2004, l-ittra uffiċċjali ta' l-4 ta' Diċembru 2003, u ta' l-ittri interpellatorji tal-21 ta' Mejju 2004, tat-3 ta' Awwissu 2001, tas-6 ta' Settembru 2004, tat-8 ta' Novembru 2004, u tas-6 ta' Settembru 2005. Bl-inġunzjoni tal-konvenuti minn issa għas-subizzjoni.

Rat id-Dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-atturi, konfermata bil-ġurament ta' Angelo Cauchi.

Rat in-Nota ta' l-Eċċezzjonijiet tal-konvenuti li biha eċċepew illi:

1. Illi, n-nullita' taċ-ċitazzjoni a tenur tal-artiklu 789 (1) (a) u (c) tal-Kapitolu 12 tal-liġijiet ta' Malta u l-konvenuti jagħmlu riferenza għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell fil-kawża fl-ismijiet "Salvino Busuttil et vs Agostino Baldacchino" deċiża fit-28 ta' Jannar 1998 (Kollezz Vol L XXX11.11.30) kif ukoll għas-sentenza ta' dina l-Onorabbli Qorti fl-ismijet: "Speranza Borg pro et noe et vs Anthony Spiteri et" deċiża fl-4 ta' Ottubru 2005;

2. Illi, preliminarjament ukoll in-nullita' taċ-ċitazzjoni taħt l-artikolu 156 (1) (a) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u dana peress illi l-liġi tippreskrivi, fost l-oħrajn, li ċitazzjoni għandu jkun fiha tifsir ċar u sewwa tal-oġġett u r-raġuni tat-talba. Marbut ma' dan ir-rekwiżit, hemm il-prinċipju li l-parti mħarrka trid tingħata l-fakolta' li tkun tista' tiddefendi kif jixraq lilha nnifisha mill-pretensjoni ta' min iħarrikha. Illi fil-waqt li huwa minnhu illi ċitazzjoni m'għandhiex tiġi mwaqqgħa għajr għal raġunijiet gravi (App. Ċiv. 20.2.1935 fil-kawża fl-ismijiet: " R. Merola pro et vs C. Caruso" (Kolloez. Vol XXIX.i.106)) u li fit-teorija tal-ekwipollenti m'hijiex meħtieġa ebda għamla espressa għall-proposizzjoni tal-azzjoni, f'dan il-każ hemm in-nuqqas ta' kjarezza f'għamla u kwalita' tali li iċċaħħad b'mod serju lill-imħarrkin li jagħmlu d-difiża tagħhom (App. Ċiv. 22.5.1967 fil-kawza fl-ismijiet: "E Scicluna vs M Xuereb et" (Kollez. Vol LI.i.299)). Illi f'dan il-każ in-natura u l-indoli tal-azzjoni

ma jistgħux jiġu misluta mit-termini tal-att li bih ikunu inbdew il-proċeduri (App. Ċiv. 7.3.1958 fil-kawża fl-ismijiet: "J Tabone vs J DeFlavia" (Kollezz. Vol. XL11.i.87)) u dana peress illi dan id-difett iġib preġudizzju li jaffettwa s-sustanza tal-azzjoni jew tal-eċċezzjonijiet (P.A. 24.6.1961 fil-kawża fl-ismijiet: " Falzon vs Spiteri et" (Kollezz. Vol XLVIII.ii)). In fatti mill-korp taċ-ċitazzjon m'huwiex ċar jekk l-atturi humiex jitolbu r-rivendika tal-parti mill proprejta' li għaddiet għal fuq isem Marthese Cauchi bil-kuntratt minnhom ċitat tal-5 ta' Ottubru 2005, jew jekk humiex qiegħdin jitolbu xi diviżjoni parzjali tal-assi ta' Gioacchino Cauchi mingħajr ma talbu d-diviżjoni tal-assi ta' Josephine Cauchi nee' Mizzi, li tiġi omm Gioacchino Cauchi;

3. Illi, fi kwalunkwe każ jekk din il-kawża m'hijiex waħda ta' rivendika, l-atturi ma jistgħux jitolbu diviżjoni parzjali tal-proprejta' u dana peress illi ġie kostantement ritenut mill-Qrati tagħna illi d-diviżjoni parzjali ma hix ammissibbli jekk ma jkunx hemm il-kunsens ta' l-interessati kollha ((Vol. XX1X/ii940) "Pulo vs Pulo" u Vol XXXXV/ii/458 Baldacchino vs Baldacchino). Illi f'din il-kawża jidher ċar li la l-wirt ta' Josephine Cauchi u lanqas il-wirt ta' Gioacchino Cauchi ma ġie diviż u għaldaqstant diviżjoni li hi mirata u limitata biex permezz tagħha tiġi tterminata il-kommunjoni ta' fond wieħed biss u cioè tal-post bin-nurmu 68, 69 Triq Frenċ tal-Għarb, qabel Triq il-Blata, Għarb Għawdex hija nulla u dana peress illi dina tkun se tħalli l-kontendenti fl-istat komunitarju jew aħjar konsort. Illi l-konvenuti jagħmlu riferenza għal kawża fl-ismijiet: "Maria mar Edgar Vassallo et vs Emmanuel vElla" Appell Sede Inferjuri 12 ta' Marzu 1979. Il-mertu ta' din il-kawża jixbaħ ħafna dik odjerna u f'din il-kawża l-atturi kienu qieġġdin jitolbu dikjarazzjoni li l-konvenut okkupa abużivament biċċa raba li kienet f'idejn missierhom bi qbielha mingħand il-Gvern u fejn kien hemm qbil ukoll illi l-wirt tiegħu kien għadu mhux likwidat u diviż. Kif ingħad f'dik il-kawża a Vol XXX/ii/203 l-"actio famileae ercisundae" tolqot "omne jus quod defunctus habuit" u dan bla distinzjoni jekk kienx dritt personali jew " in rem". Għaldaqstant mhux leċitu li wieħed jispigola parti minn assi ereditarji u jitlob ġudizzju fuq dawk il-beni hekk

spigolati u singoli, imma għandu jitlob il-likwidazzjoni tal-assi kollha (Kollezz. Vol. XXXV1/i/375 u Vol. XXIX/i/1203). Dan saħansitra sal-punt li ma humiex permess proċedimenti separati, lanqas preamboli jew preparatorji, fuq sustanzi komponenti l-istess wirt (Kollezz. Vol. XXXVI/ii/540);

4. Illi, mingħajr ebda preġudizzju għal premess, il-fond in kwistjoni kien legat minn Carmela armla ta' Ġiuseppi Cassar lill-Angelo Cauchi b'testment tas-26 ta' Awwissu 1920 (Atti Nutar Francesco Refalo) u għaldaqstant l-attur bħala eredi ta' ommhom Josephine nee' Mizzi u din "qua" legatarja tal-istess fond (dejjem kif qieghdin jippretendu l-atturi) ma jistgħux jaġixxu kontra terzi (u b'mod speċjali kontra Marthese Cauchi li akkwistat parti mill-mandra tal-istess post) fuq l-oġġett tal-legat qabel ma jsiru possessuri tal-legat, fi kliem ieħor qabel ma jiġu immessi fil-pussess tal-legat. Illi, għalhekk, fin-nuqqas tal-istess immissjoni fil-pussess il-kawża kellha tiġi diretta kontra l-eredi tal-mejta Carmela Cassar u kontra l-eżekutur tagħha, kif nominat bl-istess testment tas-26 ta' Awwissu 1920 (Atti Nutar Francesco Refalo);

5. Illi, wkoll t-talba għall-immissjoni fil-pussess tal-legat u kull kwistjoni dwar l-istess legat hija llum preskritta bl-għeluq ta' għaxar snin mill-mewt tal-istess decujus u għalhekk l-atturi m'għandhomx dritt jaġixxu dwar l-istess legat, peress illi dan huwa terminu ta' dekadenza;

6. Illi, anki kieku għall-grazzja tal-argument, "datum sed non concessum", l-atturi kienu ntitolati għall-legat, iċ-ċitazzjoni kif proposta ta' suppost rivendika ta' sehem ta' fond mhix legalment konċepibbli peress li l-atturi qed jaġixxu biex jitolbu sehem meta l-azzjoni ta' rivendika hija għat-totalita' tal-fond kontra t-terz possessur; ara sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) Superjuri fl-ismijiet: "Lucy sive Lucia, xebba Said et vs Victoria xebba Said et" deċiża fl-24 ta' April 2003;

7. Illi, mingħajr l-ebda preġudizzju għal premess, kwalunkwe azzjoni għad-diviżjoni tal-eredita' ta' Josephine Cauchi nee' Mizzi hija estinta bid-dekorrenza tal-perjodu

ta’ tletin sena (Artikolu 2143 tal-Kodiċi Ċivili) u dana peress illi hija mietet intestatat fis-7 ta’ Diċembru 1929;

8. Illi, fil-mertu u migħajr ebda preġudizzju għal premess, m’huwiex minnu dak li qiegħdin isostunu l-attur fiċ-ċitazzjoni tagħhom. Illi in fatti l-konjuġi Giusepp u Karmni Cassar għamlu żewġ testmenti unica charta – wieħed tal-25 ta’ Marzu 1879 fejn ħallew usufrutt lill-xulxin u l-ieħor tal-31 ta’ Ottubru 1919 fejn ħallew lill-xulxin eredi. Dawn mietu bla tfal u għaldaqstant wara l-mewt ta’ Giusepp Cassar, l-eredita’ kollha għaddiet fuq l-armla tiegħu, Karmni Cassar. Din gġamlet testment fis-26 ta’ Awwissu 1920 (Nutar Francesco Refalo) u bl-ewwel artikolu tal-istess testment hija ħalliet b’titolu ta’ legat lill-Angelo Cauchi, figlio del fuq Giuseppe il-fond in kwistjoni b’obbligu fil-legatarju li jħallas il-prezz tiegħu b’stima li tiġi iffissata minn Perit Arkitett Agrimessur. Għaldaqstant jiddikjaraw x’iddikjaraw il-partijiet fid-denunzji rispettivi tagħhom huwa totalamennt irrelevanti u dana peress illi l-fond in kwistjoni bil-mandra miegħu kienjappartjeni biss lill-Angelo Cauchi u martu Josephine nee’ Mizzi ma wirtet xejn minnhu.

Salvi eċċezzjonijiet fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-Dikjarazzjoni tal-fatti ta’ l-istess konvenuti kkonfermata bil-ġurament ta’ Joseph Cauchi.

Rat il-verbal tagħha tal-15 ta’ Ġunju 2012 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda prodotti, l-affidavits u dokumenti oħra esebiti.

Rat in-Noti ta’ l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-atturi qegħdin ifittxu li jirrivendikaw sehem indiviz mill-proprjeta’ deskritta fiċ-ċitazzjoni. Huma jippretendu li flimkien mal-konvenuta Carmela Cauchi għadhom jipposjedu bejniethom sehem

indiviż ta' wieħed minn erbatax (1/14) il-parti minn dan il-fond, provvenjenti lilhom mill-wirt ta' missierhom. Għalhekk isostnu li l-konvenuti konjuġi Cauchi qatt ma setgħu jagħddu b'titolu ta' donazzjoni parti diviża minn dan il-fond lil binthom Marthese Cauchi, l-konvenuta l-oħra.

Il-konvenuti, apparti diversi eċċezzjonijiet ta' natura preliminari, jikkontestaw il-pretensjoni ta' l-atturi u jinsistu li dan il-fond għadda legalment f'idejn il-konvenuti konjuġi Cauchi u għalhekk setgħu liberament jiddisponu minnu, kif fil-fatt għamlu billi tawh lil binthom.

Il-konvenuti jikkontendu illi din iċ-ċitazzjoni hija nulla għad-diversi raġunijiet indikati fin-Nota ta' l-Eċċezzjonijiet tagħhom, fosthom għax ma ġewx imħarsa r-rekwiżiti ta' l-artikolu 156(1) (a) u 789 (1) (a) u (c) tal-Kap.12. Kif intqal mill-Qorti ta' l-Appell: *"…. F'materja ta' eċċezzjonijiet ta' nullita' l-prinċipju applikabbli huwa* ***ut magis res valeat quam pereat.*** *Il-Qorti għandha tilqa' eċċezzjoni ta' nullita' minħabba fin-nuqqas ta' l-attur li tirriżulta espressament mil-liġi) biss fil-każijiet fejn jirriżulta li l-konvenut isofri preġudizzju irreparabbli minħabba fin-nuqqas ta' l-attur. Il-liġi ma tiddikjarax espressament in-nullita' ta' l-att li ma jħarisx l-artikolu 156(1)(a) u għalhekk huwa applikabbli l-artikolu 789(1) (c) tal-kap.12 li jgħid li tista' tingħata eċċezzjoni ta' nullita'* ***'jekk fl-att ikun hemm vjolazzjoni tal-forma meħtieġa mill-liġi…kemm il-darba dik il-vjolazzjoni tkun ġiebet lill-parti li titlob in-nullita' preġudizzju illi ma jistax jissewwa xort'oħra ħlief billi l-att jiġi annullat****.' "* [1]

Hekk ukoll ingħad illi: "… *n-nullita' ta' l-atti ġudizzjali hija sanzjoni estrema li l-liġi trid li tiġi imposta biss meta n-nuqqas - formali jew sostanzjali-fl-att ma jistax assolutament jiġi tollerat mingħajr ħsara għal xi prinċipju ta' ġustizzja proċedurali*." [2]

---

[1] Albert Portelli vs Dr.Riccardo Farrugia:4.12.1998 kollez.vol.LXXXII..II.1311
[2] Appell: Guido J.Vella A.CE vs Dr.Emanuel Cefai Ll.D.:4.11.1991 vol.LXXV.II.474

Dan qed jallegawħ għax fil-fehma tagħhom mhux ċar jekk l-atturi hux qegħdin jitolbu r-rivendika ta’ parti mill-proprjeta’ tal-fond in kwistjoni li għaddiet għand il-konvenuta Marthese Cauchi, inkella d-diviżjoni ta’ l-istess fond. Huwa evidenti minn dak li qalu fil-premessi u t-talbiet tagħhom li l-atturi qegħdin jitolbu r-rivendika tas-sehem li jippretendu li għandhom minn dan il-fond. Infatti ma jidhirx li l-konvenuti ġew ippreġudikati bil-mod kif ġiet ifformulata ċ-ċitazzjoni, anzi jirriżulta li kienu f’posizzjoni li jiddefendu ruħhom sew għat-talbiet attriċi u ressqu l-provi kollha li riedu biex jikkumbattu dawn il-pretensjonijet. Għaldaqstant, ġialadarba għandna kawża ta’ rivendika, lanqas huma rilevanti l-eċċezzjonijet l-oħra li jirrigwardaw d-diviżjoni parzjali ta’ proprjeta’ provvenjenti minn wirt, u għalhekk l-ebda waħda minn dawn l-eċċezzjoniet preliminari ma tista’ tiġi milqugħa.

Niġu issa għall-mertu. Il-fatti fil-qosor li taw lok għal din il-kawża, u kif jirriżulta mill-provi u dokumenti esebiti, kienu s-segwenti:

Il-fond in kwistjoni fl-Għarb, Għawdex, kien oriġinarjament jappartjeni lil Giuseppe u Carmela konjuġi Cassar, li ma kellhomx ulied jew dixxendenti oħra. Permezz taż-żewġ testmenti *unica carta* tagħhom, dawn ħallew ġidhom lil xulxin.[3] L-ewwel miet ir-raġel imbagħad fil-25 ta’ Jannar 1921 mietet Carmela Cassar. Is-suċċessjoni tagħha kienet regolata minn testment ieħor tas-26 ta’ Awwissu 1920,[4] li permezz tiegħu ħalliet dan il-fond b’titolu ta’ legat lil Anglu Cauchi (nannu ta’ l-atturi u l-konvenuta Cauchi), bl-obbligu li dan iħallas il-prezz tiegħu skond stima peritali lill-werrieta tagħha. Li Anglu Cauchi attwalment onora dan l-obbligu jirriżulta minn dak li stqarr fit-testment tiegħu tad-19 ta’ Ġunju 1947.[5] Lanqas ma jidher li hu kontestat il-fatt li dan impussessa ruħu mill-fond lilu mħolli u mar jgħix fih flimkien mal-familja tiegħu.

---

[3] Dokti A u B annessi ma’ n-Nota ta’ l-Eccezzjonjiet tal-konvenuti a fol.25 -37 tal-process

[4] Dok.C anness ma’ l-istess Nota ta’ L-Eccezzjonijet a fol. 38 - 41

[5] Ara kopja ta’ dan it-testment ,in partikolari dak li hemm miktub fl-ewwel paragrafu a fol.215 tal-process

Fis-7 ta’ Diċembu 1929 mietet Josephine mart l-istess Anglu Cauchi. Meta ddenunzja wirt martu fit-3 ta’ April 1930, Anglu Cauchi stqarr li din kellha nofs indiviż minn dan l-fond.[6] Anglu Cauchi miet fil-11 ta’ Awwissu 1968. Ibnu Carmelo ddikjara fid-denunzja ppresentata fis-27 ta’ Novembru 1968 li missieru kellu nofs indiviż ta’ l-istess fond.[7] L-eredita’ ta’ Angelo Cauchi hija regolata b’testment tad-19 ta’ Ġunju 1947, fejn bla ma semma kwoti, ħalla sehmu kif ukoll sehem martu mid-dar *de quo* lil uliedu mhux miżżewġa fid-data ta’ mewtu, u lis-seba uliedu bħala werrieta universali. Ordna li min jattakka jew ifixkel il-volonta’ testamentarja tiegħu, jiddekadi minn kull benefiċċju tat-testment u jieħu biss il-leġittima.[8]

Fl-epoka tal-mewt ta’ Angelo Cauchi, kien baqa’ ġuvni ibnu Carmelo u xebbiet Annunziata, Carmela u Maria. Kienu miżżewġin uliedu Guzeppi, Gwakkin (missier l-atturi u l-konvenuta Carmela Cauchi) u Tereza miżżewġa Caruana. B’kuntratt tat-23 ta’ April 1977 Guzeppi biegħ sehmu, li ddikjara li kien ta’wieħed minn sebgħa (1/7) partijiet indiviżi minn diversi proprjetajiet, inkluż il-fond in kwistjoni, provvenjenti lilu mill-ereditajiet tal-ġenituri tiegħu, lil ħuh Carmelo u l-ħutu x-xebbiet hawn fuq imsemmija.[9]

Mix-xebbiet u ġuvintur, Carmela mietet l-ewwel fis-7 ta’ Ottubru 1980 u rregolat is-suċċessjoni tagħha b’testment tad-9 ta’ Ottubru 1969, li permezz tiegħu ħalliet werrieta lil ħutha mhux miżżewġin l-oħra.[10] Warajha mietet Annunziata (sive Anna) li b’testment tal-31 ta’ Jannar 1992 ħalliet werrieta tagħha lil ħutha Carmelo u Maria.[11] Carmelo miet fid-19 ta’ Novembru 1999 u b’testment tal-31 ta’ Jannar 1992 ħalla werrieta lill-oħtu Maria.[12] Fl-aħħar mietet Maria Cauchi li b’testment tagħha tal-31 ta’ Jannar 1992 ħalliet bħala werrieta universali tagħha lill-konvenuti

[6] Dok.A a fol. 6 -7
[7] Dok.B a fol. 8 - 9
[8] Dok.D anness ma’ din in-Nota ta’ l-Eccezzjonijet a fol. 42 - 44
[9] Dok.JC a fol. 238- 241
[10] Dok. CC A 1 a fol. 225 - 228
[11] Dok.AC A 1 a fol.230 - 231
[12] Dok.Dok.CCAU 1 a fol.233 - 234

Joseph u Carmen konjuġi Cauchi,[13] li mbagħad b'kuntratt ta' donazzjoni tal-25 ta' Novembru 2003 taw lil binthom il-konvenuta l-oħra Marthese Cauchi porzjon art tal-kejl ta'115.63m.k. formanti parti mid-dar in kwistjoni fi Triq il-Blata l-Għarb.[14] Fl-istess kuntratt ġie dikjarat li din l-art kienet provvenjenti mill-wirt ta' l-hawn imsemmija Maria Cauchi.[15]

Gwakkin Cauchi, missier l-atturi u l-konvenuta Carmela Cauchi, miet intestat fid-29 ta' Settembu 1987. Imkien fid-denunzja tas-suċċessjoni tiegħu magħmula mill-attur Angelo Cauchi stess, ma hemm ebda referenza għal xi sehem li missieru seta' kellu mill-fond in kwistjoni.[16]

L-atturi jinsistu illi meta Carmela Cassar ħalliet lil Anglu Cauchi, in-nannu tagħhom, il-fond in kwistjoni b'titolu ta' legat, bil-kondizzjoni li jħallas prezzu lill-werrieta, il-flus biex tiġi sodisfatta din il-kondizzjoni nħarġu mill-komunjoni ta' l-akkwisti li dan kellu ma' martu Josephine, u għalhekk ġie li l-istess martu kellha nofs (1/2) indiviż minn dan il-fond. Din it-tezi tagħhom, kif rajna mill-eżami tad-dokumenti esebiti, tinsab konfortata mill-fatt illi l-istess Anglu Cauchi u anke ibnu Carmelo, meta ġie biex jagħmel id-denuznja tas-suċċessjoni tiegħu, kienu jikkonsidraw li dan kellu biss in-nofs indiviż mill-fond in kwistjoni. Jidher għalhekk illi ta' l-inqas sal-mewt ta' Anglu Cauchi kulħadd kien għadu jirrikonoxxi li dan il-fond kien jappartjeni lill-komunjoni l-akkwisti li l-istess Anglu Cauchi kellu ma' martu Josephine.

Madankollu hemm ta' ostakolu kbir għall-pretensjoni ta' l-atturi, l-fatt li bl-aħħar testment tiegħu l-istess Anglu Cauchi ħalla dan il-fond bi prelegat lil dawk minn uliedu li ma kienux miżżewġa fl-epoka tal-mewt tiegħu. Ingħad testwalment f'dan it-testment illi:

---

[13] Dok.MC 1 a fol. 236 - 237
[14] Dok.MAC a fol. 242 - 244
[15] Ara wkoll denunzja tas-successjoni taghha li saret mill-istess konvenuti fil-5 ta' Ottubru 2000 (Dok.E a fol.16 -17)
[16] Ara kopja ta' din id-denunzja esebita bhala Dok.D a fol. 13 -15 tal-process

"(Il-Ħames artikolu): U bl-istess titolu ta' prelegat, it-testatur iħalli lill-istess uliedu, subien u bniet, illi fl-epoka tal-mewt tiegħu jkunu għadhom ma humiex miżżewġin – il-lok ta' djar fuq imsemmi fin-numru 69 ta' Triq il-Blata, Għarb, Gozo, soġġett għaċ-ċens perpetwu ta' ħdax il-sold (-/11d.) fis-sena – ***kompriża l-porzjoni li mill-istess lok tmiss lill-imsemmija martu*** *– b'dan pero' illi dawna l-istess prelegatarji jkunu obbligati jħallsu minn flushom ħamsa u għoxrin lira sterlina (£25) lil kull wieħed jew waħda minn ħuthom li allura jkunu miżżewġa…*

U billi dana l-prelegat u daka precedenti jikkomprendu anki l-parti li tappartjeni lil martu, it-Testatur irid u jordna illi dawka mit-tfal tiegħu, jew dixxendenti jew dipendenti tagħhom, ma jkunux jikonformaw ruħhom għalihom jew b'kwalunkwe manjera jittantaw jostakolaw l-esekuzzjoni tagħhom jew ta' xi wieħed minnhom, allura f'tali każ dawna għandhom jiddekadu minn kwalunkwe benfiċċju lilhom derivanti minn dana t-Testment, u minn tat-Testatur ma jieħu xejn ħlief il-leġittima illi skond il-liġi tkun tmisshom." [17]

Dan il-laxxitu kien perfettament validu, għaliex kif jidddisponi l-artikolu 696(1) tal-Kodiċi Ċivili:

"**Il-legat tal-ħaġa ta' ħaddiehor ma jiswiex, ħlief jekk ikun hemm dikjarat fit-testment illi t-testatur kien jaf li l-ħaġa kienet ta' ħaddiehor u mhux tiegħu**;…".

Kif rajna, din id-dikjarazzjoni saret kif suppost. Jidher li l-werrieta miżżewġin ta' Angelo Cauchi qadu għad-disposizzjonijiet testamentarji ta' missierhom, tant li qatt ma fittxxew lil ħuthom l-oħra għal xi sehem minnu u wisq anqas ipproċedew biex jieħdu il-leġittima mill-assi tiegħu. Irriżulta wkoll illi mill-mewt ta' missihom, il-pussess tal-fond fi Triq il-Blata, l-Għarb, baqa' f'idejn l-ulied mhux miżżewġin ta' Anglu Cauchi, sakemm l-aħħar superstiti fosthom Maria Cauchi, ħalliet il-beni kollha tagħha, inkluż

[17] Ara kopja tat-testment in atti Nutar Francesco Gauci tad-19.06.1947; Dok.AC 1 a fol.214 -215

għalhekk il-fond in kwistjoni, li sa dakinhar kien sar kollu tagħha, lill-konvenuti konjuġi Cauchi.

Għaldaqstant, la l-ewwel talba ta' l-atturi biex jiġi dikjarat illi huma għandhom xi sehem indiviż minn dan il-fond, u lanqas it-talbiet sussegwenti, relattivi għall-ewwel talba u dipendenti minnha, ma jistgħu jirnexxu.

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi l-kawża billi, filwaqt illi tiċħad l-eċċezzjonijiet preliminari tal-konvenuti, bl-ispejjez relattivi jkunu a karigu tagħhom, tilqa' l-eċċezzjonijiet fil-mertu ta' l-istess konvenuti u tiċħad it-talbiet attriċi bl-ispejjez kontra l-atturi.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------